LA BRACE

Hod. XXI | LISTAPAD-SNIEZAN 1969 | N. 102

Biela-ruskaja reli-hijna-

ŹNIČ

adra-dzenskaja časopis

Adres Red: Roma, v. Trionfale, 6381 || Hadav. padp. 2 dal., 1 paasobn. 15 cent.

DABRAŽADANNI

UZAJEMNYJA
KALADNYJA J
NOVAHODNIJA
USIM
PAVAŽANYM
VINŠAVALNIKAM
ACHVIARNYM
PLATNIKAM
ŠČYRAUDZIACNY
– REDAKTAR –

KALADNY J NOVAHODNI PRYVIET I DABRAŽADANNI

USIM NAŠYM SURODZIČAM ČYTAČAM I SPAHADNIKAM!

Nočka cichaja zarysta,
Cud časina:
Paradzila Dzieva čysta
Boha-Syna!

Pa zahadu Boha-Ducha
Praz zjaŭlennie,
Usiamu śvietu na paciechu,
Na zbaŭlennie.

Paradziła Dzieva-Matka
U biadocie,
U pavietcy, ŭ niedastatku,
U klapocie.

I nad hetym Boža Matka
Biedavala
I, kalušučy Dziciatka,
Tak śpiavala:

Spi moj mileńki Synočak,
Zbaŭca śvietu,
Vybačaj moj haluboćak
Biednaść hetu:

Niama čym Ciabie, niaboža,
Prykryvaci,
Tvaje ručańki pryhoža
Spavivaci.

Nie pahardziŭ Ty pryjści tak
Na śviet hety,
U sukienačku ŭ mianie Ty
Nie adziety,

Tolki siencam tut Ciabie ja
Atulaju,
Niavyhody moža hetym
Bolš spraŭlaju.

Noty-u N. 26 Zniču

Z ČAHO RADAVACCA?

«... *Nia bojciesia, źviaščaju vam radaść vialikuju...*» (Luk. 2,10)

Ničoha tak nie patrabuje sianniašni čałaviek, jak radaści. Jana bo tak nieabchodnaja dla žyćcià, jak sonca, jak pavietra, jak chleb i vadà. Dzie niamà jaje, tam pačynajecca admirannie va ŭsich svaich prajavach ; u duchovaj i cialesnaj dzialancy. Heta možna śćviardzić na kažnym siàhni.

Zdavałasiab, što z uzrostam dabrabytu pavinna ŭzrastać i radaść, a ŭ sapraŭdnaści dziejecca nièšta prociležnaje. Z uzdymam žyćciovaha ŭzroŭnia ŭ krajoch vysoka cyvilizavanych i mataryjalna abahačanych spaścierahajecca spad žyćciàràdaści, zadavalennia, duchovaje raŭnavahi j pahody, nie kažučy ŭžo ab tym viečna zahrožanym miruzhodzie. Usio jość, usio ludzi majuć, ab čym ichnim baćkam i nia śniłasia, a ŭsiožtaki nièčaha asnoŭnaha dla zadavalennia i ščaścia im nie chapaje. Starajucca ŭsiakimi sposabami tuju nièmarač spatolić, niedachopy załadzić. Inicyjatyŭnyja adzinki stvaryli adumysłovuju industryju, kab pradavać ludziam u roznaj formie ŭcièchu j razvahu, kab choć na chvilinu zaspakojvać toj hoład modernaha čałavieka. Za tyja chviliny ŭciechi j razryŭki ludzi doraha płaciać dy j nie anno hrašmi, ale časta j zdaroŭjem, siamiejnym ščaściem, supakojem dušy, pamima taho, što praŭdzivaje tryvałaje radaści jany dać nia mohuć.

A voś Anieł Božy dabravièścić nam padčas śviatkavànych Kalad tuju radaść, što ŭ Betlejemskuju prapàmiatnuju śviatuju noč źviaściŭ skromnym pradstaŭnikam ludztvà : *Narodziny Zbaviciela*. O, napeŭna, nia štučnaja to radaść, nia kuplonaja, nia płytkamodnaja !

Usiakaja bo praŭdzivaja radaść, dastupnaja ludziam na hetaj ziamli, jość padvojnaja : *naturalnaja* i *nadnaturalnaja*. Da naturalnaje ŭcièchi čałaviečaje naležyć naprykład zadavalènnie maładoha, pryhožaha, zdarovaha, volnaha, (ale nia dzikasvavolnaha) niesapsutaha, čałavieka, pierad jakim adkryty, śviet, nie źniavièranaha, nie rasčaravanaha žyćciom. Siudy možna zaličyć i radaść ščaślivaha siamiejnaha žyćcià, dzie mužčyna j žančyna sapraŭdy jość adno serca j adna duša, dzie jość ščyraja lubaść, dzie dasiànnia uściarèžany tyje samyja śviatyja pačućci, jakija nasili ŭ svaich sercach tady jak pieršy raz padali sabie ruki. Siudy naležyć i radaść ščaślivaje chryścijanskaje radni, dzie miž baćkami j dziaćmi vaładaryć lubaść, zhoda i pavaha, dzie sercy dziaciej napoŭnieny ŭdziàčnaściu da baćkoŭ. Dzie žyvie takža i šlachotnaidejnaje zdavalennie. Voś takaja naturalnaja (pryrodnaja) radaść dazvolena, nia tolki dazvolena, ale i Boham žadanaja, jana čałavieku nieabchodnaja dla poŭnaraźvićcià jaho fizyčnych i duchovych sił. Jak redka siahonnia možna jaje znajści dy jak niapeŭna jana, niastojkaja, jak zaŭsiody treba pabajvacca, jak mały časami vypadak raźbivaje ščaście, by šklanuju sudzinu.

Nia hetkuju radaść dabravieścić nam śviatočny Anieł, ale inšuju : *nadnaturalnuju* - vialikuju, peŭnuju, tryvałuju, jakoje śviet nia moža dać, ale j vyrvać nia moža, chto ščyra joju daražyć.

Fundamantam hetaje niabiesnaje radaści jość zapèŭnienni samoha Zbaviciela, zapisanyja Janam Evanhelistam : « Tak palubiŭ Boh śviet, što j Syna svajho Adzinarodnaha daŭ, kab kažny, chto vieryć u Jaho nie zahinuŭ, ale žyŭ žyćciom viečnym ». (Jan 3, 16). Daŭšy nam Syna svajho, Boh u Im daŭ nam usio. Čaho bolšaha Jon užo nia moh nam dać. U Im dastali my « usynaŭlennie », tak što možam nazyvać siabie dziéćmi Božymi. Dy nia tolki nazyvać. My i źjaŭlajemsia imi, jak zapeŭnivaje apostał Pavał. Kali tak, tady žyćcio našaje, jakojeb jano ni było, atrymoŭvaje svoj inšy sens, tołk.

Tamu, śviatkujučy našy Kolady — Narodziny Chrystusa, Taho Chto jość śviatłom śvietu, darohaju da ščaścia, ŭzdymièmsia ducham pa-nad šerymi budniami i, daŭšy Zbavicielu miesca ŭ našych sercach, stańma « novymi ludźmi » — nośbitami Chrystovaj Božaj lubaści j radaści dla ludziej navakolla. Radaści ŭsabiešniaje (duchavaje), žyvoje, tak prahnienaje j patrabavanaje ludźmi, radaści *što vypłyvaje z adčućcią blizkaści Boha*, vypłyvaje iz ščaścia našaje žyvoje złuki z Chrystusam, iz śviėdamaści našaha ŭsynaŭlennia, iz vièličy našaha pokliku, jakim nas Boh u Crystusie tak abdaryŭ, pokliku da dŭchovaj nadpryrodnaj radaści.

Nastrojeŭ hetkaj voś śviėdamaści i žadajem našym usim Darahim Čytačam z nahody Sviatych sioletnich Kalad i Novaha Hodu !

ČAMU CHACIEŬ BOH, DY JAK JON MOH ČAŁAVIEKAM STACCA?

Da niazvyčajna cikavaha dla našych krytykamanskich časaŭ, rezalutnaha adkazu, na vyšpadanyja pytanni artykułu, adsyłajem našych pavažanych čytačoŭ da N. 21 « *Zniču*, » *bač.* 2-3. Nie paŭtarajem jaho tut, spadziajučysia, što časapis naš z pašanaju kanservujecca Vami ŭ składanych hadavikach...

CENNAJA PIERASCIAROHA

Adznačànaja (dn. 18-V-1969) hadavina sacyjalnych znosinaü była temaj karotkaj ale miètka pavučajučaj pramovy Ajca Śviatoha pierad paüdniovaj maliŀvay na pl. Sv. Piatra.

« Našyja časy — havaryü Jaho Śviataść, adkazaüšy ajcoüskim gestam na šumnyja vopleski narodnych masaü — heta časy prablemaü, hihantyčnych prablemaü ; usio bo pierajnačvajecca pad mahičnym upłyvam viedy i techniki ; kažny dzień, kali chočamo žyć z vačyma adkrytymi, spatykajemsia z prablemaju da vyrašennia. Siannia voś prezentujecca nam prablema kulturalna-hramadzkich znosinaü : presy, kina, radyja, televizyi. I zaklikajecca nas da nàmysłu nad hetaj prablemaj z hledzišča siamji, hetaha jadrà, dzie rodzicca j farmujecca pieršaasabovaść čałaviečaja, dzie sposab žyćcià i dumannia stajecca zvyčajem, jakoha avałodvajuć siahonnia voś hetyja siarodki sacyjalna-kamunikacyjnyja ; siamji, hetaha hniazda radzimaha, našaje pieršaje školy žyćcià, familijnaje našaje sanktuaryji. Hałasy i vobrazy časta nieadpaviedna dziejuć na psychiku indyvidualnuju, ci siamiejnuju, kali nie dabranyja rupna, nie zrefleksavanyja ; tamu jošć našym abaviazkam familijnym chryscijanskim, krytyčnym, dbač ab valory (vartaści) moralnyja.

Tata i Mama — źviartaüsia Jaho Śviataść — voś dla Vas novaja pavinnaść : *stacca bràvymi krytykami j ćviarozymi suddziami nad hetymi tak časta zatryvožvajučymi siarodkami hramadzkaha abyćcià,* sužyćciovaj łučnaści, pranikajučymi ü vaša chatniaje žyćcio siamiejnaje. I vy, Dzietki dy Junactva, majecie dobruju himnastyku duchovuju da vykanannia : nie dazvolić zachaplàć siabie aby-čym, avałodvać siabie hałasòm i malunkam, traplàjučym u vaš pačesna-rodny kut; umieć vybrać dobryja, a vyklučyć, kali treba, ci prynamś nie paddavacca üpłyvu-błahich, nia dać zahukàć siabie tànnaju reklàmaju, płytkaj apinijaj, jakoju hetkija siarodki abyćcià hramadzkaha absorbujuć vas!

Treba mieć — jak kaža Zbaviciel naš — prazorliva aściarožnaje voka, kab sceny śvietu nas akružajučaha byli krytyčna praduhladnymi, kab serca üchavàć čystym, a žyćcio — śvietłaüzvyšnym.

ABNOVA IMŠY SVIATOJE

Jak üžo viedama našym pavažanym Cytačam, ad 1-šaj Niadzieli Adventu (30-XI) raspačałasia prachtyka novaha abradu Imšy-Liturhii Sv. U źviazku z uvodžanymi novymi niekatorymi formami, jakija mohuć budzić u viernikaü pytanni, Jaho Sviataść Pavał VI padčas audyjencyi papularnaje 19-XI-69 paśviaciü pastyrski napamin, pajaśniajučy sutnaść źmienaü i pieraściarahajučy pierad sumnivami.

« Źmiena — havaryü Papa — maje ü sabie nièšta jakby niespadzièvanaje, niazvyčajnaje, pry uvažanni Imšy śv. za tradycyjanalnuju niatykalnuju śviàtaść našaha relihijnaha kultu, praüdzivaści našaj viery. Pytannie tady : što znača hetkaja źmiena ? Dy ü čym sutnaść jaje ? »

Prypomniüšy vošža, što źmieny hetkija uvažaü za patrebnyja Sabor, kab uspraünić abrad, zachoüvajučy vierna jahonu sutnaść, Papa dadaü : « Reforma, jakaja ciapier uvodzicca, adkazvaje autarytatyünamu mandatu Eklezii; źjaülajecca aktam pasłuchmianaści; faktam źviàzłaści Eklezii ü samaj sabie ; jošć adnym siàhniem (krokam) napierad svaje autentyčnaje tradycyi ; jošć vyjevam viernaści j žyvučaści, ü jakuju my üsie pavinny üłučycca. Heta nia jošć niejkaja dyletanckaja impravizacyja ; heta zahad (prava) pradumany pavažnymi (autarytetnymi) kultorami (dziejnikami kultu) Sviatoje Liturhii, hruntoüna dyskutavany i studyjavany ; prymièm jaho z achvočym zacikaülenniem i üviadziom zhodna akuratna j uvàžna. Hetaja reforma — dalej aśvietčyü Jaho Sviàtaść — kładzie kaniec niapeünaściam, dyskusyjam, samavolnym nadužyćciam ; i zaklikaje nas da taje adnastajnaści abradaü i pačuvanniaü, svomych katalickaj Eklezii, spadkajemnicy dy pradaüžalnicy suspolstva pieršych chryscijan, što byli üsie adnaho serca j adnaje dušy. Malitva całaj hramadoj nabožni jošć adnoju z aznakaü siły jejnaj dy adzinstva j katalickaści. Źmiena nie pavinna mucić, abo paryvać hetaj choralnaści : pavinna padmacoüvać jaje dy inspiravać ducham novym, maładym ».

U dalejšym Ajciec Sv. upieradžaje ab novych prypisach i rehułach, jakija mo' spačatku vymahacimuć asablivaj uvahi j turboty, alež asabistaja pabožnaść pamoža ablahčyć henyja rehuły. Chaj budzie jasnym kažnamu : ničoha iz sutnaści važnaj našaj Imšy tradycyjanalnaj nia źmièniena. Moža kamu zdacca adna-druhaja ceremonija, ci rubryka dadanaja, byccamby pierajnačvała nièšta istotnaje, ci źmianšàła praüdy zaüsiodnyja i autarytetna paćviardžanyja vieraj katalickaj.

« Tak adnak nia jošć, absalutna, — adciemiü Pavał VI — pieradusim tamu, što abrad i adnosnaja rubryka nie źjaülajucca samysaboju dahmatyčnaj definicyjaj i vymahać mohuć roznaj teolohičnaj kvalifikacyi rožnaje važnaści kantekstu liturhičnaha adnosnaha ; gest ci termin (słova) što adnosicca da akcyi, tajnicy relihijnaj niavymoünaj prysutnaści boskaj, nie zaüsiody realizujecca ü formie adnasłoünaj, heta čynnaść, jakuju tolki teolohičnaja krytyka moža analizavać i vykazvać u formule daktrynalnaj vystarčalnaj lohičnaj. A pa-druhoje — što Imša śv. novaha układu jošć dy zastaniecca toju samaju, choć i vyhladałab jakby rožnaj. Adzinaść Viačery Zbaviciela, Achviara Kryža, paütor pradstaülany adnaje i druhoje u va Mšy, zusim nienarušana śćvierdžanaja i celebrujecca ü novym układzie taksama, jak i ü papiarednim. Mša Sv. jošć i zastaniecca pamiatkaj. Apošniaj Viačery Chrystusa, ü jakoj Jon, źmianiajučy chleb i vino u Cieła i Kroü svaju, ustanaviü Achviaru novaha Zapavietu i chacieü kab, siłaj svajho Svia-

tarstva udzièlenaj Apostałam, była adnaülànaj (paütaranaj) ü svajoj tojesamaści, tolki inakš achviaroüvanaja h. zn. ü sposab sakramantalny niakryžovy, na zaüsiodnuju (viečnuju) pamiatku Jaho, až da jahonaha apošniaha pryjścià (pavarotu). »

« I kali ü novym abradzie — skazaü Papa kančatkova — znojdziecie bolej jasnaści miž Liturhijaj słova i Liturhijaj üłaścivaj, eucharystyčnaj, jakby hetaja była realizujučym adkazam taje, abo kali zaüvažycie nakolki udziejničaje ü celebracyi achviary eucharystyčnaj prysutny narod, vierniki, jakija na sv. Imšy pačuvajucca poünaściu « Eklezijaj » ; ci jak ubačycie inšyja üłaścivaści, vyjaülajučyjasia ü našaj Imšy, nia budziecie vieryć tady ü toje, što jana namahàjecca istotna pierajnakšyć pieršabytnuju j tradycyjnuju ; patrapicie acanić jak Eklezija, praz hetuju novuju słoünaść, žadaje dać bolšuju skutkoünaść (karysnaść) svajmu liturhičnamu pasłanstvu, i chaciełab bolš biespasrednym, (pastyrskim) sposabam zbližyć jaje da kažnaha z svaich dziaciej dy üsiaho razam Narodu Božaha.

Adkažam takža i na treciaje pytannie prapanavanaje : jakija naśledki pryniasie innovacyja (abnova), katoru voś apraüdyvajem ? Pradbačvanyja, ci lepš, žadanyja, jość tyja : bolš zrazumiełaha, bolš praktyčnaha, bolš ràdasnaha dy uśviàčvajučaha udziejnictva viernikaü u liturjičnaj tajnicy, h. zn : ü słuchanni Słova Božaha, u žyvym bolš rezanantnym (hałosnym) praź viaki j historyju našych asobnych duš, dy mistyčnaj rečaisnaści sakramantalnaj achviary Chrystusa.

Nie kažèm vošža : « Novaja Imša » — zakončyü Jaho Śviataść — ale : « novaja epoka » ü žyćci Eklezii ».

U nastupnaj svajej pramovue, 26-XI-69, Papiež pieradusim źviarnuü uvahu na mahčymaści konsternacyi z uvahi na niekatoryja trudnaści, niauviazki, ü pačatkavaj prachtycy abnaülenčaj, u advykanni ad šanoünaj viakovaj tradycyi, jakaja zdavałasia niatykalnaju. « Mohuć być da hłybi kranutyja — adciemiü Jaho Sviataść — narušenniem hetaje tradycyi naviet asoby pabožnyja, vyviedzienyja iz abydnaha ichniaha sposabu słuchannia Mšy śv. ichniaj bohamysnaści, a zmušanyja pierajmać prachtyki druhich. Naviet samyja duchoüniki celebrujučyja moža daznajuć prykraściaü u hetym sensie ».

Dalej — nazvaüšy « historyčnaju » nahodu vyšuspomnienaj abnovy — Pavał VI kłaü nàcisk na nieabchodnaść zdavać sabie spravu z matyvaü (pryčyn), jakija daràdzili üviaści jaje.

« Heta vola Chrystusa — adciemiü jon — i paviėü Ducha Sv. paklikali Eklezìju (K—C) da hetaje źmièny. Musimo dahlèdzieć mament prarocki, jaki adbyvajecca ü mistyčnym ciele Chrystovym, Eklezii, jaki jaje kranaje, razbudžaje j zabaviàzvaje da abnovy misteryi svaje malitvy bolšaj razumietaściu, što źjaülajecca, jak było skazana, matyvam reformy : zbràtać sposabam bolšaha zbližennia hramadû viernych, janyž taksama nadzièleny « vaładarskim śviatarstvam » heta znača zdolnaściu nadnaturalnaje razmovy znosinaü z Boham, ci to ü aficyjalnym abradzie Słova Božaha, ci-to ü achviary eucharystyčnaj, ź jakich i składajecca Imša ».

Dalej Papiež padkreśliü definityünaje üłučennie movy narodnaj u abrad. « Łacina üžo nia budzie — adciemiü jon — hałoünaj movaj Imšy, a — mova žyvaja (na jakoj havorać vierniki danaha kraju). Dla znàjučych pryhožaść, mahutnaść, vymoünuju sakràlnaść łaciny, peünaž zamièna jaje movaju prostanordnaju jość vialikim adračenniem (paśviàtaj) achviaraj: tracim jazyk viakoü chryścijanstva, stanovimsia moü samasui (intruzy) nièvuki ü dzialàncy litaratury vymoünaści sakralnaj, tracim ładnuju častku taho vializàrnaha niezraüniànaha skarbu artystyčnaha j duchovaha, jakim jość *śpieü hryharyjanski* ».

« Łacina praz heta — dadaü Papiež — nia źniknie ü našaj Eklezii ; jana astaniecca dastojnaj movaj aficyjalnych aktaü Apostalskaha Pasadu ; zastaniecca jak školny instrumant eklezijalnych studyjaü dy jak kluč dostupu da spadčyny našaj relihijnaj kultury, histaryč naj i humanistyčnaj ».

Fundamantalnaja asnova Imšy zastajecca tradycyjanalnaja, nia tolki ü značnni svaim dahmatyčnym, ale takža i duchovym ; uvidavočniënym bolšaju prastatoju ceremonijaü, roznajàkaściu, tekstami biblijnymi, akcyjaj celebransaü, a nadusio — dźviamà nieabchodnaściami : ščyraj hłybokaj udziejnaściu kažnaha prysutnaha i vylivam duš zyspolenych zbratanych üzajemalubaściaj ».

ABHRUNTAVANY UKRAINSKI KATALICKI CENTR U RYMIE

Vialikaje niezaciralnaje üražannie vyklikała ü Rymie hałosnaja impreza ukrainskaja : Kansekracyja ukrainskaje Carkvy S. Sofii. Jana pačałasia ü sybotu padviečar (27-9-69), a zakončyłasia u niadzielu (28-9) solennaju Liturhijaj, celebravanaj 17 biskupami emihracyjnaha dušpastyrstva (nad 2-ma miljonami viernych) na čale ź J Em. Kard. Jazepam Slipym. Prysutničała 9 Kardynałaü, na čale z Kardynał. Dziekanam JEm. Tisserantam, Mons. Benelli z Sekretaryi di Stato, pradstaüniki z Uschodniaj Kanhrehacyi, Reprezentanty Dyplomatyčnaha Korpus pry Ap. Pasadzie, i tysiačy ukrainskich pialhrymaü adumysłova prybyłych z Kanady, ZDA, Arhentyny, Brazylii, Australii dy roznych Europejskich krajoü.

U hadzinie pałavina adzinaccataj prybyü Jaho Sviataść Pavał VI, hučna vitany narodam i spatkany pry vojściu da neośviatyni Em. Kardynałam Slipym dy dvuma Mitrapalitami ukrainskimi ź Vinnipegu j Filadelfii. Atrymaüšy z ruk Kard Slipoha relikvii Sv. Klemensa Papy, mučanika z Chersonu, departavanaha za Časaü imper. Trajana, a pryniesienyja ü Rym apostałmi słavian Kiryłam i Miafodym - Pavał VI z pašanaj pieranios na autar neośviatyni dy abkadziü ich. Potym sieü šy na Episkapalnaj Katedry (za autarnaj men-

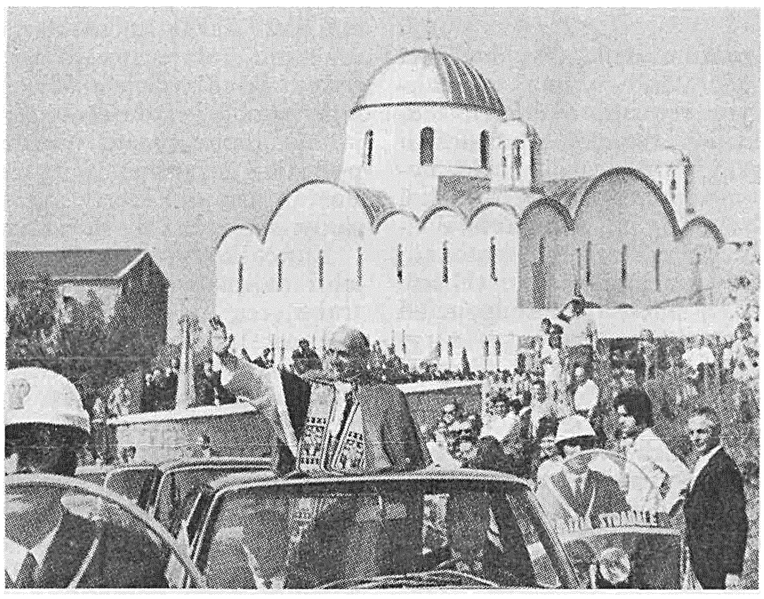
Jaho Vysokadastojnaści

ARCHIEPISKAPU IVANU BUČKO APOST. VIZYTATARU UKRAINCAŬ

Vašaja Ekscelencyja,

Da kampletu jubilejnych dabražadanniaŭ, vykazanych pryjacielami z nahody 40-vych uhodkaŭ episkapskaha słuženia Vašaha, dazvolcie dałučyć ščyryja da bražadanni j ad nas udziačnych Vam biełarusaŭ, jak dabradziejnamu cenzaru našaj časopisi " Žnič " dy uspamožniku našaj vyhnanskaj doli. Redakcyja " Zniču "

saj) vysłuchaŭ nastupnuju pryvietnuju pramovu Kard. Slipoha, jaki, zreflektavaŭšy koratka historyju katalickaj Ukrainy dy archaičnaj Carkvy Sv. Safii ŭ Kijevie, kopijaj jakoje dy pradaŭžalnicaj idejnaj źjaŭlajecca hetaja ŭ Rymie — purpurat skazaŭ, što śvietłyja tradycyi tealahičnyja j filazafičnyja vučelniaŭ ukrainskich, jakija usie siannia stalisia ateistyčnymi, buduć adrodžanyja budujučymsia tutža Katalickim Ukrainskim Universytetam ŭ Rymie, ŭkaranavanym voś śviatyniaj Safii Śviatoje, viečnaha symbalu praŭdzivaj navuki i mudraści, dy ŭsich natuhaŭ na universyteckim uzroŭni antyateistyčnym.

Na hety praviet, zakončany prośbaj bahasłaŭlennia, Jaho Sviataść źviarnuŭsia da prysutnych Dastojnych Herarchaŭ dy narodu z nastupnaju pramovaj :

Prypomniŭšy historyju Sv. Klemensa Papy dy Sv. Kiryła apostała słavian, mahiły jakich znajchodziacca ŭ rymskaj bazylicy ŭ kvartale Celio, pabudavanaj u češć Papy Mučanika za Kastantyna, J Sv. pryraŭniaŭ tady šniuju epoku dziŭna padobnaju da taho faktu, zdajecca tak skromnaha adnačasnaž i nadzvyčajnaha, faktu zaŭsiodnaj žyvučaści pacyfistyčnaj, a niepieramožnaj, ukrainskaj Carkvy (Eklezii) katalickaj. « Jak u kališnich hetulkich krajoch śvietu, dzie jejnyja syny viernyja j dziejnyja, vykazvajučyja enerhiju ŭ šmatjakich vojnach, arhanizacyjach, pomnikach, pabožnych ustanovach, hetak voś i siannia ŭ Rymie — adciemiŭ Papa — Carkva katalickaja ukrainskaja uznosić svaje prybytki, jakim moŭ źviarajecca spadčyna viakoŭ minułych dy nadziei viakoŭ budučych.

My ciešymsia z hetaje padziei. Dabačvajem u joj spahadu Božaje Apieki. Bačym aznaku łučnaści eklezijalnaj. Bačymo zaruku stałaści prahramy hetaha Apostalskaha Pasadu, hetulki razoŭ śćviardžanych našymi papairednikami Leonam XIII, Piusam XI i XII, respaktavannia, padtrymoŭvannia ŭ ichnaj isnaj cełaści Uschodnich Cerkvaŭ, jakija žadajuć z Eklezijaj Rymskaj budavać adzinuju aŭčarniu Chrystovuju, i jakija, jak i heta Carkva Ukrainskaja pradstaŭlajuć bratniuju salidarnaść, synoŭskuju viernaść, lubuju supracu dziela ućvierdžannia dy pašyrannia imia chryścijanskaha ŭ śviecie ». I zakončyŭ Jaho Sviataść, zajaŭlajučy, što nia moža zamaŭčać ab svajim pryznanni dla češcihodnaj asoby Kardynała Slipoha « protahanistu hetaje imprezy, jakaja śvietčyć dla rymskich parohaŭ padvojnuju tradycyi katalickaj Eklezii Ukrainskaj, tradycyju relihijnuju praz pabudovu novaj śviatyni-chramu Sv. Safii, dy kulturalnuju praz zasnovu pačatkavuju, ale šmat abiecyvajučuju, novaha Universytetu katalickaha, charaktarystyčnaha studyjami historyi i dumki ukrainskaj. »

Zaviaršennie apisanaj nami uračystaści fundavannia ukrainskaha centru ŭ Rymie, zakončyłasia hrandyjoznym kancertam tahož niadzielnaha viečaru ŭ h. 17-taj u vialikaj auli Pija XII. Vialikaha kancertu ŭ sensie tematyki prahramnaj i ŭ sensie daskanalnaha jaje vykanannia vybornymi dobra padrychtavanymi siłami artystyčnymi, zybranymi z cełaha volnaha śvietu z emihranckich asiardoździaŭ. Heta była isnaja revija nacyjanalnalnych zarhanizavanych sił mastacka-intelektualnych, jakija strojnymi radami pakazali svajo kulturna-duchovaje dyscyplinavanaje ssalidaryzavanaje mahuctva.

Miž punktami choralna-arkiestravymi, da hłybi vyjaŭlajučymi śpieŭnuju ukrainskuju dušu, vystupali takža pramoŭcy Sam JEm. Kard. Slipyj, italijski parlamantaryst Andreotti i Sanatar Kanadyjski (ukrainiec) z peŭnymi perspektyŭnymi alluzyjami damahalnymi dla Ukrainskaje Carkvy (Patryairchatu)...

Prysutnych na kancercie treba ličyć na tysiačy. Miž imi šmat herarchičnych dastojnikaŭ na čale z Kardynałami, i dyplomatyčnych pradstaŭnikoŭ dy masy duchavienstva j cyvilnaje intelihencyi...

Adnym słovam Ukraincy hodna zamanifestavalisia na inauhuracyi svajho Centru Śv. Safii ŭ Rymie.

JAK APOSTALSKI PASAD KVALIFIKUJE HALANDZKI KATACHIZM

Našy słuchačy chiba prypaminajuć sabie kolki było ü svaim časie homanu ab hetym į Katachizmie. I kab homan toj nie zavioü na błudnaje razdarožža viernikaü, Ajciec Śviaty jašče ü minułym hodzie ustanaviü asobnuju kamisyju kardynałaü i paručyü joj akvalifikavać hety novy navučalny dakumant. Kamisyja razhledzieüšy jaho üsiebakova, apublikavała vyniki svaich dośledaü 30 letašniaha listapada. Byli ü ich padsumavanyja roznyja debaty na üzroüni ekspertaü praviedzienyja nad pytanniami j tekstami hetaha Katachizmu, biespakojačyja viernikaü. Da henych ekspertaü naležali teolohi vyznačanyja Ap. Pasadam i Episkapatam Halandzkim, pastanovy jakich Jaho Śviataść paručyü apinii vyšmianavanaj kardynalskaj kamisyi, ü składzie : JEm. Kardynała Jazepa Fringsa, Jazepa Lefebre, Lorenza Jaeger, Ermenegilda Florit, Michael Browne, i Carol Jurnet.

Kamisyja vošža zaapinijavała, što aryhinał vydany j jahonyja pierakłady vymahaje dakładnaha pierahladu j papravak. Siamioch teolohaü, vošža 7mi krajoü roznych abśledavali tekst i vyskazali svoj pahlad na hetaje vydannie. Tady šeść uspomnienych kardynałaü na svaim zybranni vydali, na padstavie doślednych zauvahaü vyšaznačanych teolohaü, kankretnyja pastanovy ab źmienach u tekście Katachizmu. A druhaja mienšaja kamisyja ad kardynała Alfrinka, Archbpa Utrechtu, atrymała paručennie vydać drukam tekst papraülieny. Da hetaha pryšłosia takža apublikavać kančatkovuju kvalifikacyju kardynalskaj kamisyi, kab nia było nijakich sumnivaü ab pamyłkovaści paütoranych samavolnych vydanniaü staroha niepapraülenaha tekstu Katachizmu ü pierakładach na anhelskaj, francuskaj i niamieckaj movach pad akompanijament lohkadumnaj presy.

U čymža sutnaść pamyłkovaści razhladanaha Katechizmu? Najbolej spornymi źjaülajucca tyje punkty, jakija adnosiacca da Boha jak Stvaryciela nia tolki śvietu mataryjalnaha, ale i duchovaha : àniełaü i čałaviečych dušaü ; 2) hrech pieršarodny üsich ludziej u Adamie ; 3) Dziavočaje niavinnaje začaćcie Jezusa ; 4) niejasnaje vyskazvannie takža ab Zbavicielevaj napravie źniavahi ad ludziej Bohu ; jak taksama ab viečnaj tryvałaści Achviary Kryžovaj u Śv. Liturhii j Eucharystyi, ab realnaj prysutnaści ü joj Cieła i Kryvi Zbaviciela pad postaćciu chleba i vina pakansekracyjnaha.

Adnosna niepamylnaści Eklezii (K =C) j paznavalnaści tajnicaü, adkrytych ludziam praz Boha, Kamisyja kvalifikacyjnaja zažadała, kab Katachizm vučyü, što eklezijalnaja niepamylnaść źjaülajecca nia tolki zàrukaj pravilnaha šukannia praüdy, ale što jejnaje abjaśniannie j zachoüvannie viery jošć zaüsiody vie ryhodnaje, niaźmiennaje ü svaim sensie =značenni. Apračа taho Katachizm pavinien ścierahčysia üsiaho, što mahłob čytaču nasunuć dumku : byccam rozum čałaviečy zatrymoüvajecca tolki na słoünych i paniaćciavych farmułavanniach abjaulenaj Boham tajnicy.

Kali jdzie mova ab śviatarśćvie j jaho abaviazkach dy prerogatyvach navučannia eklezijalnaha nieabmylnaha, Kamisyja znajšła nieabchodnym, kab Novy Katachizm pryznaü vyrazna što ü Eklezii navučać i kiravać majuć prava tolki Papiež i Biskupy, jakija ü nierazryünaj łučnaści ź im, a nie Narod Božy, bo nie praź jaho prava toje dajchodzić da Herarchii, a jakraz naadvarot : Herarchija atrymoüvaje hetaje prava (prerogatyvu) biespasredna ad Zbaviciela dla Narodu, da jakoha jano praź jaje i dajchodzić. Hetak sama üłada, jakuju maje Papiež nad usioj Eklezijaj, jošć poünaja, najvyšejšaja dy üsieahulnaja, tak što Pastar usiaje Eklezii moža hetaj uładaj zaüsiody svabodna pasłuhoüvacca.

Kančatkovyja punkty adnosiacca da tealohii dahmatyčnaj i moralnaj, dla jakich patrabujecca bolšaha sutyku z daktrynaj Saboru j Apostalskaha Pasadu.

Našy zàciemki — havorycca ü dakumancie — choć nia skupyja dy nie małavažnyja, adnak nie zakranajuć bolšaje čaści « Katachizmu » ź jahonaj hodnaj pachvały starany dušpastyrskaj, liturhičnaj dy Biblijnaj. Jany nia proci zasłužanaj pachvały autaram « Novaha Katachizmu », ich namieru pradstavić viečnuju Evaneliju Zbaviciela u formie bolš padchodnaj da sučasnaha sposabu dumki ludziej našych časaü. Niemałyja dobryja prymiety hetaje pracy damahajucca taho, kab jana vierna addavała navuku Eklezii, biaź cieniu jakojenièbudź niejasnaści.

Referujučy deklaracyju kardynalskaj Kamisyi pradstaünikam presy, mons. Fausto Vallainc skazaü, što jana nie abaznačaje asudu, a tolki bolej dakładna vykazvaje tyja farmułavanni, jakija byli niapeünymi j niedakładnymi, ani razu nia üžyvajučy słova « herezyja ». Naprоciü — uvieś dakumant utrymany ü tonie vielmi prychilnym i, peünież, ničoha nia vykazvaje ab tych pohladacah, adnosna jakich niama šče peünaści, abo zhody, pakidajučy hetym poünuju sbavodu dośledaü teoloham.

UVAHA:

Zalučanymi tut 4-ma karektnymi bačynkami z listu sv. Paüla da Filipijcaü treba zamianić adnosnyja bacyny z pamyłkami.

Słuchajcie Radyja z Vatykanu : kažnaj niadzieli, paniadzielku, sierady, pjatnicy u hadz. 19 m 5 europ.času - 21 m 5 na Biełarusi — na chv. 41,90; 31,15, 25,60. u hadz. 7,15 eur,č. i 9,15 na B-si niadzieln. kazannia — na chv. 31,10; 25,55.

DOLA ĆVIKA

Piatruś Makal

Sprava majà — dreń,
Nie ŭčŭješ i dobraha słoŭca,
Na słužbie mianie štodzień
Nie hładziać, a bjuć pa haloŭcy.
Hetkaja dola ŭ ćvika,
Chočaš, nia chočaš — zalàź!
Karotki ŭhavor małatka:
— Stuk! — Vuch! — Laś!
A ŭpreššia časami, z biady
Zhorbiššia, skruciššia krukam,
Dyk pa baku tady
Abuch zabuchaje z hrukam.

Dopyt! Maŭču, jak heroj, —
Nie skryhani, nie ŭskrykni!
Łàtaju skaby staroj
Rypučaj i skryŭlenaj skrynki.
Ni lubaści, ni chvały.
Draŭninà ad voč mianie ŭtojvaje.
Vostryja ŭsie vuhły
Ciełam svaim znitoŭvaju.
Sprava majà — dreń.
Ciž małatku jaje ŭładzić?
Mianie pa haloŭcy štodzień
Làskajuć, a nie hładziać.

DYALEKTYKA PRYRODY

Šmat zatràčana dyskusyjnaj enerhii nad rastałkoŭvamniem hetaje sacyjałmaksymy. Ale nikomu chiba nie ŭdałosia tak dabitna jaje raskumiàkać na adnym lustranym kankretnym prykładzie, jak našamu prastarèkamu dziadźku Jakubu, niedaŭna vystupaŭšamu ŭ Radyjo-Svaboda.

Voś što čuła anadaj naša Redakcyja na chvalach taho Radyja :

Pasadziŭ dzied repku... Peŭnaž, nie biez papiaredniaha planovaha praduhlàdu ; dalej — detalizacyja, kankretyzacyja, daviadziennie planu da subtelnaha kančatku. I, nie ŭ dakor kažučy ŭsim henym krutym tearytyčnym kandyhnacyjam, — vyrasła repka naździŭ bujnaja !

Nadyjšła « uboračnaja kampanija ». Ŭchapiŭsia dzied za repku, ciahnie-ciahnie, vyciahnuć nia moža. I nia dziva : vyjaviłasia niedapuščalnaje ihnaravannie agrotechničnaje teoryi dy, nie adnojčy asudžànaja partyjaj, prachtyka : źvièrvacca na samaciok. Paklikaŭ tady dzied na pomač babku. Sam za repku, babka za jaho, ciahnuć-ciahnuć vyciahnuć nia mohuć. Iznoŭ tki zrazumieła čamu, u najaŭnaści bo, z adnaho boku — niedaacènka ŭkarènienaści repki, a z druhoha — pieraacènka koaficyjentu karysnaha dziejennia babki.

Paklikała babka ŭnučku. Dziedka za repku, babka za dziedku, ŭnučka za babku, ciahnuć-ciahnuć, vyciahnuć nia mohuć.

Tady ŭnučka paklikała sučku. Charakterna, što taja sučka bieznadùmna j biezadkàzna dałučyłasia da ludzkoha kalektyvu. Voś jaskravy prykład, što byvaje, kali atrutnyja pavievy z hetakzvànaha « volnaha Zàchadu » hàsiać śviedamaść jak našych unučak, tak i našych sučak !

U hetkaj sytuacyi całkom naturalna, što : dziedka za repku, babka za dziedku, ŭnučka za babku, sučka za ŭnučku. Ciahnuć-ciahnuć, a vyciahnuć nijak nia mohuć. Adbyvajucca ŭzajeminy dziejennia j zaležnaści ŭ paasobnych momantach raźviccià — jak adciemiŭža j sam Frydrych Engels u svajoj davoli henijalnaj, choć nie zakončanaj, knizie « *Dyalektyka pryrody* » ; — mienavita : sučka paklikała košku. Dziadula za repku, babka za dziadulu, ŭnučka za babku, sučka za ŭnučku, koška za sučku, ciahnuć-ciahnuć, vyciahnuć-ža im zusim nie šancuje. Jak i trè było spadziavacca : koška paklikała myšku. Dziedka za repku, babka za dziedku, ŭnučka za babku, sučka za ŭnuŭku, koška za sučku, myška za košku — ciahnuć-paciahajuć...

— Pierakur! — ahłašje dzied. Zakuryŭ dziedka, zakuryła babka, nieadtaho i ŭnučka, zakuryłab i sučka, koška tolki z myškaju niakuraščyja.

Dy znoŭ ciahnuć — tuzajuć-paciahajuć...

Pałažennie vytvaryłasia hetkaje : bàza, značycca, repka, zastajecca, jak i raniej niavyciahnutaju, a nadbudoŭka, značycca dziedka, babka, ŭnučka j sučka, koška j myška pravodziać vytvorčuju naradu, na jakoj vynosiać pastanovu : ŭklučycca ŭ socspabornictva ŭ honar nastupnych sotych uhodkaŭ narodzinaŭ Iljičà.

A tymčasam, adčuŭšy palityčnuju adkaznaść, repka samà pačałà pnucca-vypinàcca z ziamli. Dahàdlivy dziadula biažyć tady pa rydloŭku dy davaj padkopvać, raspulchniàć hrunt navokał repki. I ŭjaviecie sabie — vyciahnuli-tki słavutuju repku !

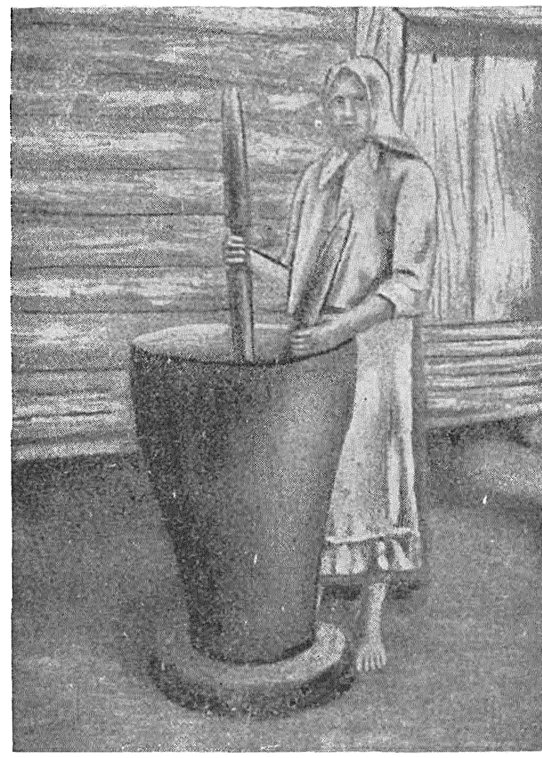
Peŭnaž, zybrać uradžaj jàkasna dy biaz upàdu — heta jšče poŭ-dzieła ; zastajecca rešta dzieła, nia mienš, kali nia bolš, važnaja : pieršaje — pradać dziaržavie naležny, a taksama j nadplanovy kantyngent vyraščanaje pradukcyi ; dalej — zabiaśpiečyć nasienny fond ; svaječasna (ci krychu paźniej) padumać ab raspadziele prybytkaŭ. Usie hetyja pytanni nia drenna vyrašany, aprača apošniaha, bo pa vyrašenni papiarednich pytanniaŭ zastałosia z repki adno repaŭjo...

Niastàča była rekampensavanaja koštam babčynaje prysialibnaje hradki, dzie « vyroščvalisia » morkva, cybulka z časnyčkom, krop dy inšyja rynačna-dapamožnyja kultury.

Myška (nia durnajaž !) cichieńka naadhryzàła j nazasobiła sabie ŭ norcy dobry žmut kalektyŭnaje repki, sučka-ž iz koškaju pašylisia ŭ durni. Ich na toje j viało : niedaceńvali momantu mataryjalnaje zacikaŭlenaści da pryncypu rentàbielnaści, jaki vysoŭvaje partyja u ździejśnivanaj pierabudovie našaj ekanomiki.

Sučań
ka na
pryz
bačcy
chatu
ščie
ražeć

Jakža
nam
nia
pieć,
jakža
nia
hudzieć

Kali ŭ
našaj
cha
tańcy
para-
dak
idzieć!

A sy
nok ŭ
kały
sańcy
jak
byčok
ravieć

Direttore respons.: Dott. A. FRUTAZ Tipolitografia Fausto Failli - Roma Pubblicazione autorizzata dal Tribunale